

УДК 316.616

FEATURES OF VOLUNTEER ACTIVITY AS A PROFESSIONAL
ACTIVITY OF SOCIAL WORKERSОСОБЛИВОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Fedorov M. /Федоров М.В.

teacher, master /викладач

KZ "Uman Humanitarian-Pedagogical College named after Taras Shevchenko"

Heavenly Hundred, 33, 20300

КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж

ім.Т.Г. Шевченка» вул.Небесної сотні, 33, 20300

Анотація. Визначено етапи та особливості волонтерської діяльності соціальних працівників. Виділено функції волонтерської роботи. Важливим аспектом діяльності соціальних служб є залучення, навчання та діяльність волонтерів.

Ключові слова: волонтерська діяльність, соціальні працівники.

Abstract. The stages and features of volunteer activity of social workers are defined. Functions of volunteer work are highlighted. An important aspect of the activity of social services is the involvement, training and activity of volunteers.

Keywords: volunteer activity, social workers.

Вступ.

Соціальна робота як волонтерська діяльність передбачає наступні *етапи*:

- збір і аналіз інформації про проблему особистості;
- об'єктивну оцінку ситуації;
- планування відповідних дій;
- визначення оптимального рішення;
- вибір та застосування відповідного методу для вирішення проблеми;
- оцінку ефективності роботи.

Оскільки соціальна робота належить до групи професій «людина-людина», вона вимагає від тих, хто обрав цей фах, певних особистих якостей (доброзичливість, ввічливість, люб'язність, толерантність, дисциплінованість, вимогливість до себе тощо), а також навичок спілкування та налагодження контактів із людьми.

Основний текст.

Волонтерська робота дозволяє самореалізуватися тим, хто вмie співчувати, розуміти проблеми інших, хто прагне допомогти людині жити гідно, не зважаючи на фізичні, функціональні обмеження, душевну або фізичну кризу. Найважливішою особливістю волонтерської роботи як професійної діяльності є характер відносин. На відміну від суб'єкт-об'єктних відносин, притаманних іншим видам професій, у процесі волонтерської роботи зазвичай складаються суб'єкт-суб'єктні відносини, при цьому допомога орієнтована переважно на активізацію людей.

Як і будь-яка інша діяльність, волонтерська робота має свою структуру, кожен елемент якої органічно пов'язаний з іншими. Це суб'єкт, зміст, управління, об'єкт, засоби, функції та цілі.

Об'єктом волонтерської роботи є проблеми людей, розв'язання яких потребує сторонньої допомоги.

До суб'єктів належать держава в цілому, що здійснює соціальну політику, державні установи, благодійні і громадські організації, працівники соціальної сфери.

Серед основних функцій волонтерської роботи виділяють:

- організаційну;
- діагностичну;
- прогностичну;
- правозахисну;
- профілактичну;
- соціально-побутову;
- психологічну та інші[1].

До засобів волонтерської діяльності належать усі предмети, пристосування, дії, знання, за допомогою яких досягають мети.

Виконання зазначених функцій потребує відповідної організаційної структури. Свою роль у волонтерській роботі відіграють соціальні служби для сім'ї, дітей та молоді.

Особливо важливим аспектом діяльності соціальних служб є залучення, навчання та діяльність волонтерів з числа працівників. На нашу думку, оптимальна схема роботи соціальної служби є такою: працівники соціальної служби працюють в основному з працівниками підприємства; населенню громади, прилеглої до місця розташування підприємства, допомога надається волонтерами з числа працівників.

Звичайно, основну роботу щодо підготовки та діяльності цих волонтерів соціальна служба бере на себе, оскільки вона:

- є дієвим засобом виховного впливу на працівників (шляхом реабілітації працівників, які мали психологічні або соціальні проблеми);
- підвищує позитивну соціальну активність працівників;
- сприяє створенню позитивного іміджу закладів в громаді та за її межами.

Таким чином, волонтерська робота – це необхідна складова системи служб соціальної роботи; структурний підрозділ підприємства або самостійна організація, які виконують ряд соціально значущих функцій.

Серед них ми виділяємо посередницьку, профілактичну, соціально-педагогічну, інформативно-освітню функції.

Працівники соціальної служби мають бути єдиною командою фахівців, готовою до надання людям різноманітних соціальних послуг. Головну роль у діяльності соціальної служби, на нашу думку, можуть відігравати фахівці з соціальної роботи.

Основна увага працівників соціальної служби має зосереджуватися на волонтерах. Проте розв'язання проблем людей потребує уваги до проблем громади. Тому важливими аспектами діяльності соціальної служби є :

- 1) організація ефективної волонтерської роботи залучених працівників щодо розв'язання проблем населення;

- 2) орієнтація на статус соціальної роботи як науки, що містить фундаментальну та прикладну тематику, вироблення і теоретичну систематизацію знань про соціальну сферу і специфічну соціальну діяльність;
- 3) здійснення медичного обслуговування, правової допомоги, соціальної реабілітації тощо[3].

Потенційними клієнтами волонтерської роботи вважають представників вразливих верств населення.

Вразливими вважають індивідів або групи, що мають більшу ймовірність зазнати негативних впливів соціальних, екологічних чинників або дістати хвороби. Синонімом цього поняття є групи ризику.

Звичайно, у кожному суспільстві можуть бути виділені різні вразливі категорії громадян. Люди, задля яких служать соціальні працівники, є різними за віком (від немовлят до літніх людей), національністю, належністю до етнічних груп, соціально-економічних рівнів, релігій тощо.

На Заході до групи потенційних клієнтів волонтерської роботи належать:

- ❖ родини з проблемами дитячої занедбаності, сексуальними, фізичними зловживаннями відносно дитини або одного з партнерів;
- ❖ подружні пари, що мають серйозні сімейні конфлікти;
- ❖ ВІЛ-інфіковані люди та їхні родини;
- ❖ люди з низькими доходами через безробіття, відсутність годувальника, фізичні обмеження, недостатність навичок та інші фактори;
- ❖ люди, життя яких було змінено через покарання внаслідок порушення закону;
- ❖ особи з нетрадиційною сексуальною орієнтацією, які мають особисті або сімейні проблеми;
- ❖ люди із соматичними чи психічними захворюваннями, інвалідністю;
- ❖ алко та наркозалежні, їхні родини;
- ❖ мігранти, біженці, меншини з недостатніми ресурсами та можливостями, жертви расизму й інших форм дискримінації;
- ❖ люди у стресовому стані, спричиненому травматичними подіями (вихід на пенсію, смерть близької людини тощо), а також діти, які кинули родину[1].

Закон України «Про соціальні послуги» визначає, що соціальна допомога може надаватися людям у складних життєвих обставинах, які неможливо об'єктивно подолати самостійно (інвалідність, часткова втрата рухової активності у зв'язку зі старістю або станом здоров'я, самотність, сирітство, безпритульність, відсутність житла або роботи, насильство, зневажливе ставлення та негативні стосунки в сім'ї, малозабезпеченість, психологічний чи психічний розлад, стихійне лихо, катастрофа тощо).

Висновки.

Філософія соціальної роботи має ідею розподілу влади з клієнтом, збільшення його можливостей, повноважень, влади. Це відповідає основним цінностям волонтерської роботи – повазі до клієнта, залученню його до прийняття рішень у ситуаціях власного та суспільного життя, самовизначення.

Збільшення можливостей клієнта автоматично означає підвищення його відповідальності, зменшення його залежності.

Література:

1. Гнатівський М.М. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів: 2-ге вид., доповн. Одеса: Фенікс, 2015, 92 с.

2. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики: аналіт. доп.- Київ: НІСД, 2015. 36 с.

3. Слободская М.А. Добровольческая деятельность как ресурс общественного развития. URL. [Http://www.nogo.ry/speeches/ other 9.doc](http://www.nogo.ry/speeches/other9.doc).